

Wat is de overeenkomst tussen koffie, bananen, thee, sinaasappelsap, tropisch sap, honing, cacao, mango's, avocado's, druiven, sinaasappels en wijn? Naast dat ze voor ons als voedsel dienen is er een organisatie die deze producten toetst en dan eventueel van een keurmerk voorziet. Deze organisatie heet Max Havelaar en toetst deze producten en hun productie aan een aantal kenmerken die, samengevat, een eerlijke prijs opleveren voor de producent.

De naam Max Havelaar komt niet uit de lucht vallen; in het boek 'Max Havelaar' stelt de gelijknamige hoofdpersoon de uitbuiting van de Javanen door de V.O.C. aan de kaak. De laatste tijd is er veel te horen en lezen over de offshoring van software development. In de hele discussie mis ik een voor mij belangrijk aspect. Als er al over ethiek gesproken wordt, gaat het over de massaontslagen in het westen, intellectueel eigendom en de betrouwbaarheid van de regeringen in het Verre Oosten. Vragen die bij mij zijn opgekomen, gaan over de omstandigheden van de arbeiders die hier zo geprezen worden om hun lage lonen en hoge productie. Worden ze eerlijk betaald?

Uitbuiting zoals in de tijd van de V.O.C. komt nu misschien niet voor; tegenwoordig gaat dat veel subtieler. Via tussenhandelaars, hier en daar, is de werkelijke ontwikkelaar bijna niet meer zichtbaar. Met hetzelfde gemak waarmee we ons ongenoeven uiten over de stand van de mensenrechten in China, laten we ze wel voor ons werken.

Misschien is dit allemaal te negatief en is het allemaal veel rooskleuiger dan ik denk, maar wie garandeert mij dat? Eigenlijk zou ik zonder op keurmerken te letten producten in de supermarkt moeten kunnen kopen, maar blijkbaar kan dat

niet. Blijkbaar is uitbuiting normaal en moet er een keurmerk zijn voor netjes geproduceerde producten. Het is de wereld op zijn kop; over alle groenten en fruit is gif gespoten behalve over de etenswaren waar een EKO-merkje op zit. Daarom pleit ik, op lange termijn, voor merkjes op 'oneerlijke' producten en, op korte termijn, voor een Max Havelaar-keurmerk op software.

Waarom moet een product voldoen om het keurmerk te mogen dragen? Max Havelaar hanteert al jaren de volgende checklist:

1. Een kostendekkende minimumprijs. Dit voorkomt uitbuiting en oneigenlijke concurrentie.
2. Voorfinanciering om tussenleningen en –handelaars onnodig te maken. Door producenten een voorschot te geven worden ze niet gedwongen een lening, die hun concurrentiepositie verslechtert en uitzicht op welvaart ontnemt, aan te gaan.
3. Een duurzame relatie tussen producent en afnemer om zo een vast inkomen te bieden.
4. Geen tussenhandelaars. Hooguit kleine coöperaties die transparant en democratisch zijn en een goed loon uitbetalen.

Deze lijst is wat mij betreft direct toepasbaar op het offshoren van software development. Ik hoop niet

dat ik ooit een boek zal moeten schrijven dat begint met: "Ik ben handelaar in software, en woon op de Lauriergracht, N° 37. Het is mijn gewoonte niet, romans te schrijven, en het heeft dan ook lang geduurd, voor ik er toe overging een pak papier extra te bestellen, en het werk te beginnen, dat u, beste lezer, zojuist ter hand hebt genomen, en dat u lezen moet als u handelaar in software bent, of als u wat anders bent."

Erno de Weerd – Info Support. Over deze column kan gediscussieerd worden op <http://blogs.infosupport.com/ernow>.